

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026 – 2026/2027

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Językoznawstwo – wybrane zagadnienia
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Filologiczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Germanistyki
Kierunek studiów	filologia germańska
Poziom studiów	II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 1 i 2
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kierunkowy, obowiązkowy
Język wykładowy	język niemiecki
Koordynator	dr hab. Paweł Bąk, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	pracownicy Instytutu Germanistyki

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15			15					3
2	15			15					4

1.2. Sposób realizacji zajęć

- x zajęcia w formie tradycyjnej (laboratorium)
- x zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (wykład)

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie wykładu: zal. bez oceny z w semestrze 1 i 2, zaliczenie laboratorium: zal. z oceną w semestrze 1 i 2 w formie tradycyjnej.

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Ukończone kursy z gramatyki opisowej, fonetyki i fonologii, wstępu do językoznawstwa ogólnego, gramatyki kontrastywnej oraz historii języka niemieckiego.
---

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Poszerzenie wiedzy na temat wybranych zagadnień językoznawczych.
C2	Pogłębienie wiedzy dotyczącej wybranych szkół językoznawczych.
C2	Poszerzenie wiedzy na temat głównych podsystemów języka oraz nauk z pogranicza językoznawstwa.
C3	Zapoznanie studentów z najnowszymi tendencjami w językoznawstwie.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/ka ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych zagadnień językoznawczych,	K_Wo1 K_Wo2
EK_02	Student/ka ma szczegółową wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych w zakresie językoznawstwa,	K_Wo3 K_Wo4
EK_03	Student/ka potrafi szczegółowo opisać podsystemy języka, scharakteryzować nauki z pogranicza językoznawstwa i najnowsze tendencje w językoznawstwie,	K_Uo1 K_Uo2
EK_04	Student/ka odpowiednio określa priorytety służące realizacji wytyczonego przez siebie lub innych zadania, kompetentnie i odpowiedzialnie wykorzystuje wiedzę z zakresu językoznawstwa oraz umiejętności komunikacyjne, społeczne, interkulturowe i interpersonalne w pełnieniu ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych.	K_Uo5

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Akceptowalność w języku (pleonazm, polityczna poprawność).
Wybrane zagadnienia dyscyplin językoznawczych: fonetyki, fonologii, morfologii, składni.
Ramy poznawcze (<i>frames</i>) w ujęciu Dietricha Bussego.
Wybrane zagadnienia z zakresu semantyki: metafora.
Wybrane zagadnienia z zakresu semantyki i pragmatyki: teoria aktów mowy, maksymy konwersacyjne.
Kategoria doświadczenia świata i języka (agresja werbalna, eufemizm).
Lingwistyka tekstu oraz dyskursu.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Teorie dotyczące pochodzenia języka; uniwersalia językowe.
Wybrane zagadnienia z zakresu dialektologii.
Wybrane zagadnienia z zakresu leksykologii, frazeologii i paremiologii.
Tendencje rozwojowe w jęz. niemieckim.
Inne wybrane zagadnienia – do decyzji prowadzącego.

B. Problematyka laboratorium

Treści merytoryczne
Pleonazm i tautologia w tekstach i dyskursach.
Socjolingwistyczne aspekty tworzenia i używania feminatywów w j. polskim i niemieckim – ujęcie kontrastywne.
Od walencji do ram poznawczych – aspekty składni i semantyki.
Profilowania i perspektywizacje a ramy poznawcze (ujęcie Dietricha Bussego).
Teoria aktów mowy i maksymy konwersacyjne. Na styku semantyki i pragmalingwistyki.
Metafora jako zjawisko semantyki i pragmatyzacja metafory.
Kategoria doświadczenia świata i języka (agresja werbalna, profilowania typu: eufemizm vs dysfemizm).
Lingwistyka tekstu oraz dyskursu.
Wybrane zagadnienia dotyczące dialektów niemieckich.
Wybrane problemy leksykologii, frazeologii i paremiologii w ujęciu kontrastywnym, z uwzględnieniem <i>falszywych przyjaciół tłumacza</i> .
Tendencje rozwojowe w jęz. niemieckim.
Inne wybrane zagadnienia – do decyzji prowadzącego.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład konwersatoryjny (z prezentacją multimedialną)

Laboratoria: analiza zadań z dyskusją, metoda projektów (projekt praktyczny)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01	Praca pisemna, projekt, obserwacja w trakcie zajęć	w., lab.
EK_02	Praca pisemna, projekt, obserwacja w trakcie zajęć	w., lab.
EK_03	Praca pisemna, projekt, obserwacja w trakcie zajęć	w., lab.
EK_04	Praca pisemna, obserwacja w trakcie zajęć	w., lab.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład: Zaliczenie obowiązkowych wykładów (zaliczenie bez oceny) po semestrze 1 i 2 na warunkach ustalonych i ogłoszonych przez prowadzącego na początku semestru.

Laboratoria: zaliczenie na ocenę po semestrach 1 i 2. Zaliczenie na ocenę na podstawie kolokwii/prac pisemnych, projektu lub/i odpowiedzi ustnych.

Zdobycie min. 60% punktów uprawnia do otrzymania pozytywnej oceny z przedmiotu.

Kryteria oceny:

5.0 - wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 96%-100%

4.5 - wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 90%-95%

4.0 - wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 80%-89%

3.5 - wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 70%-79%

3.0 - wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 60%-69%

2.0 - wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia poniżej 60%.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z planu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	110
SUMA GODZIN	175
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	7

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	brak
zasady i formy odbywania praktyk	brak

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Bussmann, Hadumod (1990): *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Stuttgart: Kröner.

Meibauer, Jörg (2007): *Einführung in die germanistische Linguistik*. Stuttgart u.a.: Metzler.

Literatura uzupełniająca:

Bąk, Paweł (2010): *Berufliche Frauenbezeichnungen oder weibliche Berufsbezeichnungen? Möglichkeiten und Grenzen der Erfassung von Äquivalenzen im Bereich der Politischen Korrektheit am Beispiel des Polnischen und Deutschen*. W: Bilut-Homplewicz, Zofia/ Mac, Agnieszka/ Smykała, Marta/ Szwed, Iwona (red.) *Text und Stil. (= Studien zur Text- und Diskursforschung; 1)*. Frankfurt/M.: Peter Lang. S. 355-369.

- Bąk, Paweł (2017): *Offene und versteckte Aggression im Gebrauch von Dysphemismen und Euphemismen*. W: Bonacchi, Silvia (red.): *Verbale Aggression. Multidisziplinäre Zugänge zur verletzenden Macht der Sprache*. (Diskursmuster – Discourse Patterns – Ingo H. Warnke und Beatrix Busse; 16). Berlin/ New York: de Gruyter. S. 145-168.
- Bąk, Paweł (2020): *Asymmetrie und Symmetrie in Texten bilingualer Verständigungsdiskurse*. W: *Studia Germanica Gedanensia* 43, 2020. S. 124-139. <https://doi.org/10.26881/sgg.2020.43.10>
- Bąk, Paweł (2020): *Metaphern und Metasprache in der Translation. Theoretische Prämissen zur Auffassung der Kategorie „Übersetzung“ als Metapher aus kontrastiver und translationswissenschaftlicher Sicht*. W: *Germanica Wratislavensia* 145, *Acta Universitatis Wratislaviensis* No 4011, 2020, S. 91-106. <https://doi.org/10.19195/0435-5865.145.9>
- Bąk, Paweł (2022): *Zwischen sozialem Bedarf und Potenzial der Sprache: Zu Realisierungsmöglichkeiten der Äquivalenz von weiblichen Personen- und Berufsbezeichnungen im Polnischen und Deutschen – ein Update*. W: *Roczniki Humanistyczne*, 70/2022. No: 6. S. 27-41.
- Bąk, Paweł (2024): *Intra- und interlinguales metaphorisches Framing im öffentlichen Raum: Auf der Suche nach den Grenzen der Angemessenheit von diskursiven Strategien*. In: Bąk, Paweł / Żebrowska, Ewa (Hrsg.): *Texte und Diskurse Intra- und interlingual*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag. S. 11-27.
- Brinker, Klaus (2005): *Linguistische Textanalyse: Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden*. Berlin: Erich Schmidt.
- Burger, Harald (2010): *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. 4. Auflage. Berlin, Erich Schmidt.
- Busse, Dietrich (2009): *Semantik*. Paderborn: Fink.
- Busse, Dietrich (2012): *Frame-Semantik: Ein Kompendium*. Berlin / Boston: de Gruyter.
- Bünting, Karl-Dieter (1993): *Einführung in die Linguistik*. Frankfurt: Athenäum.
- Czachur, Waldemar (2011): *Diskursive Weltbilder im Kontrast. Linguistische Konzeption und Methode der kontrastiven Diskursanalyse deutscher und polnischer Medien*. Wrocław: Atut.
- Ernst, Peter (2002): *Pragmalinguistik: Grundlagen, Anwendungen, Probleme*. Berlin u.a.: de Gruyter.
- Gross, Harro (1990): *Einführung in die germanistische Linguistik*. München: Iudicium.
- König, Werner (2004): *dtv-Atlas zur deutschen Sprache*. München: dtv.
- Linke, Angelika / Nussbaumer, Markus / Portmann, Paul R. (2004): *Studienbuch Linguistik*. Tübingen: Niemeyer.
- Meibauer, Jörg (2001): *Pragmatik. Eine Einführung*. Tübingen: Stauffenburg Verlag.
- Weinrich, Harald (2022): *Sprache, das heißt Sprachen. Plädoyer für die sprachliche Vielfalt*. Berlin: Frank & Timme GmbH Verlag für wissenschaftliche Literatur.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej